

Predikan i Abra den 6 januari 2008. Trettondag jul. Guds härlighet i Kristus. Matt 2:1-12.

Det bor en längtan i varje människa. Den gör sig ofta påmind vid större högtider – julen, födelsedagar. Ibland dyker den upp som en ångest. Ibland går den riktigt djupt, som hunger efter bröd, hunger efter rättvisa och längtan efter meningssammanhang.

Kanske är diktarna bäst på att formulera denna längtan som vi andra har svårt att finna ord för. Det är något bortom bergen, skrev Dan Andersson. Jag längtar till landet som icke är, formulerade sig Karin Boye. Ofta tar sig denna längtan uttryck i en önskan om kärlek.

Ibland tar den form av forskariver. Så tror jag det var med de tre stjärntydarna, de vi ofta kallar de tre vise männen. Deras yrke var att förstå världen genom att tolka stjärnorna, deras rörelser, deras sätt att samverka. Säkert längtade de som alla forskare efter att göra någon riktigt ny och stor upptäckt. Kanske hägrade ett dåtida nobelpris.

Så kom de till en punkt när de inte längre kunde stanna i sina laboratorier och vid sina instrument. De måste ge sig iväg. Inte varje dag, inte alla år – men just då. Deras längtan, deras iver och lust att veta och gå vidare tvingade dem ut på en lång resa. Kanske var det frestande att stanna kvar – mer säkert. Men: en stjärna av särskilt format

lockade dem att söka sig vidare. Stjärntydarna – längtande och sökande människor på väg.

De följde en stjärna, som vi kanske följer en idol, en förebild. De blir som guider i våra liv – åtminstone en bit på väg. Risken med stjärnor är alltid att de kan falla. Stjärnfall kan betyda platt fall, en ballong som spricker och avslöjar att det inte fanns så mycket innanför. Att se tillbaka på ett år som gått kan bli en årskrönika över spruckna förväntningar, avslöjanden, misslyckanden.

Men de som längtar tillräckligt mycket ger sig av för att söka och tar risken att det blir stjärnfall.

Stjärntydarna kommer att möta hinder på vägen. Ett hinder är att de gör som vi ofta gör. Vi tror att vi vet var vi hittar det vi söker. De gick självklart först till den stora staden, till maktens centrum, till Jerusalem där kungen fanns. För på något märkligt sätt visste de att de sökte ett kungabarn. Då var det rimligt och logiskt att söka sig till kungapalatset. Det kan vi inte klandra dem för – men kanske släppte de uppmärksamheten på stjärnan ett tag. Den ville ju vidare, lite mer ut i periferin, till den lilla staden. Det var nästan de missade det.

Var händer det stora? Det var inte i Jerusalem den gången. Det sker inte alltid där man förväntar sig. Var händer det som formar vår framtid? Ur den kristna kyrkans synpunkt

händer det stora med många som finner sin kristna tro inte alls i vår västvärlds centrum. Berättelserna om många som låter sin längtan landa i kristen tro kommer från Afrika, Asien och Latinamerika. Nyskapande teologi kommer ofta från dessa områden.

De tre vise berättar också om hela världen. Ofta framställs de i traditionen som om de kommer från olika delar av världen, åtminstone olika etniska grupper. Etnisk tillhörighet får inte vara hinder när människor samlas runt det lilla Jesusbarnet.

Andra hinder på sökandets väg får Herodes representera. Herodes är kung, har makt men känner sig snabbt hotad, rädd och avundsjuk. Herodes försöker först hindra historien genom att ställa sig in och säga sig vilja stämma in i hyllningskören. Men bakom en deltagande fasad ligger rädslan och lurar. Som så ofta kryper grymheten då fram ur sina gryt och Herodes dödar alla små barn som kan vara potentiella hot mot hans makt, står det i Matteus om vi fortsätter att läsa. Men Herodes blir överlistad genom både Josefs och stjärntydarnas lyhörddhet för sina drömmar. De vise undviker maktens boningar och tar en annan väg tillbaka hem. Josef flyr med Maria och barnet Jesus till Egypten.

Längtans hinder på vägen kan hotas både av våra egna förväntningar och av strukturer och makter som vi egentligen inte rör på. Men stjärntydarna visar väg också för vårt sökande. De håller inte sitt löfte till Herodes – de bedriver civil olydnad när de tar en annan väg. De har nog också lärt sig av erfarenheten – det dyrbara fanns någon annanstans än där de först trodde. Nu är de friare i både tanke och handling. Det som verkade förutbestämt visade sig inte alls vara nödvändigt.

Låt oss ta ett litet steg tillbaka i berättelsen – till den punkt då de förstår att de måste vidare i sökandet. Deras längtan landade inte i Herodes palats. Jag föreställer mig att de tittar sig runt lite förvånat när de når den lilla staden Betlehem. Stjärnan leder dem in på de små gatorna, stigarna, bakom hus och värdshus till ett stall, eller i alla fall till en mycket enkel boning. Där stannar stjärnan. *När de såg stjärnan fylldes de av stor glädje*, läste vi. Det är som om berättelsen vet att de nu är framme vid sin längtans mål och i min egen bild av vad som händer ser jag dem böja sina högresta nackar en hel del för att komma in. I alla fall så ser nästan alla våra visa män i våra julkrubbor därhemma väldigt långa och ståtliga ut. Och stallet var väl riktigt litet.

Så står de där – uppfyllda av glädje och förundran. *Där fann de barnet och Maria, hans mor, och föll ner och hyllade honom*, berättar Matteus. De dras in i glädjen över

något stort – lämnar observerandet och noterandet bakom och kliver rakt in i händelsen. Känslor av glädje, stolthet, samhörighet och lycka väller fram – de jublar som om friidrottslandslaget hade kommit hem med hundra guldmedaljer från VM.

Ja, riktigt hur de jublade vet vi ju inte. Men de har nått så långt i sin längtan och sitt sökande att nu var det bara dags att låta sig dras in, så som julberättelsen varje år låter oss dras in i undret på nytt. Gud vill dela våra liv. Gud låter sig födas i detta lilla sårbara barn. Gud, som med psalmistens ord, *förbarmar sig över de svaga och fattiga, räddar de fattigas liv. Han befriar dem från våld och förtryck, deras liv är dyrbart i hans ögon.* (Psalm 72) Gud blir ett stjärnfall i Jesusbarnet, ett stjärnfall som för himlen till jorden.

Det är en risk att längta och söka – men den måste tas. Det räcker inte att stå bredvid och iaktta. Det ger inte längtan näring. Ett barn kan inte tas emot om vi inte släpper taget om vårt eget och bara låter förundran födas. Varje kärleksrelation innebär att släppa taget och ge sig in i något okänt. Så är det förstås också med relationen till Gud.

Vi får följa stjärntydarna ett lite steg till. Kvar är vägen hem. Den kommer inte att gå via palatset utan vid sidan om – på diskreta bakgator och i skymda dalar. De har följt stjärnan och övervunnit hinder, de har känt sin längtan men också förundrat funnit något viktigt. Nu kan de bege sig hem igen. De lämnade gåvor – men med sig bär de något annat. De har mött Gud själv, uppfyllts av förundran och sett ett större sammanhang. Inom sig bär de med sig Gud – och inget är sig likt.

Det berättas om en liten pojke som hälsade på hos grannen och tittade i deras julkrubba. Han tyckte att grannarnas julkrubba var mycket finare – särskilt Jesusbarnet. Den gode grannen sa, att det gör inget hur Jesusbarnet ser ut. Huvudsaken är att man bär Jesus med sig i sitt hjärta.

Några dagar efter jul knackade det på dörren och pojkens mamma stod utanför. Jag måste be om ursäkt för sonen min. Han tog erat Jesusbarn. Ja, Jesusbarnet var faktiskt borta – utan att någon hade märkt det. Skäll inte på din pojke, bad grannen. Han knyckte ju med sig Jesus för att det skulle vara riktigt jul hemma hos er – men vi, vi märkte inte ens att Jesus inte var där...

Utan Jesusbarn ingen jul – utan Jesusbarn blir inte Gud så tydlig för oss. Utan Jesusbarn – ingen jul att längta efter.

Till sist en dikt av Ylva Eggehorn: *För all längtan.*

Det förundrar dig att stjärnor följer detta barn,
att djuren tystnar och att söt tung rökelse
blandar sig med lukten av vanligt stall,
bröd som värmdes mellan heta stenar
och smutsiga herdekappor.
Och vi kunde lämna honom,
ännu diskuterande frågan om innebörden och meningen
med moderns trötta leende och hälsning "frid"
som en svag sång efter oss,
vi kunde lämna honom utan att ha vetat mer än när
vi kom,
och det var lite kallt på morgonen och stjärnan bleknade
över våra huvuden och försvann.

~

Tveksamt skulle vi dela våra julklappar mellan oss
öppna den sista luckan i adventskalendern
och se den tomma krubban med sitt budskap: han är inte
längre här.

~

Men till dig som står här vid stallet och är trött
du som har gått hela natten och är besviken
och frågar alla efter vägen till Egypten
och om någon visste när dom gav sig av
du som kom för sent och är hungrig och törstig
till dig vill jag säga:

~

för all längtan finns det en tid som är inne

och även om du kommer för sent till den kända
föreställningen
med änglarna och kungarna och alla tillbehören
ska han sitta hos dig här på en bänk i tomheten
och du ska höra hans röst mer än ett barn och en stjärna:
som ett ljus har jag kommit i världen
för att ingen av dem som söker mig
ska gå förlorad i natt och mörker.

~

Joh 12:46

~